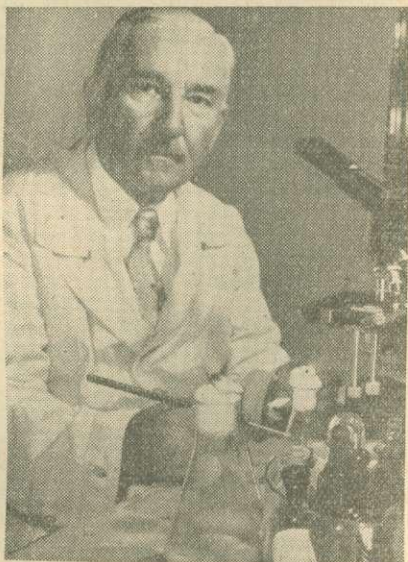

Dr. BOKOR REZSŐ

1959. március 17-én a kora délutáni órákban számunkra döbbenetes hír futott végig Sopronon: dr. Bokor Rezső, a magyar határokon messze túl ismert erdész-talajbiológus, a magyar erdészeti tudományos kutatás egyik kimagasló egyénisége, bár több hónapos betegség után, de nekünk mégis váratlanul elhunyt.

Harcokban és küzdelmekben, munkában és eredményekben gazdag élet ért ezzel korai végét.

Élete szakadatlan harc volt a minél több tudásért, a természet titkainak megismeréséért és a kutatási eredményeknek az erdőgazdasági gyakorlatban való hasznosításáért, az erdészeti gyakorlat megsegítéséért.

1898. május 30-án született Sopronban, mint vármegyei kishivatalnok gyermeke. 1916-ban jeles eredménnyel érettségizett. Részt vett az első világháborúban. Erdőmérnöki oklevelét 1924. őszén szerezte meg. Ezt megelőzően már mint tanársegéd működött a főiskola Növénytan Tanszékén. Majd külföldi ösztöndíjjal 7 féléven keresztül természet-tudományi, kémiai és erdészeti tanulmányokat folytatott a bécsi, berlini és a göttingeni tudományegyetemen, valamint az eberswaldei erdészeti főiskolán. A göttingeni egyetem matematikai és természettudományi karán „summa cum laude” „Doctor philosophiae” oklevelet nyert. 1927-ben főiskolai adjunktussá nevezték ki, 1935-ben egyetemi magántanári képesítést szerzett. 1935–36. tanévben megbízást kapott a „Fűrésztelepek tervezése” című, majd a következő évben az „Erdészeti géptan” c. tantárgyak előadására. Kilenc éven át az erdőhasználat-tani és a fatechnológiai tanszék teendőinek ellátásával óriási munkát végzett, mint egyetemi címzetes rk. tanár.

1947 szeptemberében a Magyar Államerdészeti Üzemek Igazgatósága, mint fő-erdőtanácsost az Erdészeti Kutató Intézet vezetőjévé nevezte ki. Az intézetet, amely akkoriban 2 albréti szobából állott, úgyszólván a romokból kellett felépítenie. Normális elhelyezésére új épületet szerzett, azt helyreállította és korszerűen felszerelte. 1948 júniusában már 8 kutató dolgozott a megfjordott intézetben.

1949-ben Budapesten megalakult az Erdészeti Tudományos Intézet, a volt Kutató Intézet, mint erdőművelési osztály olvadt bele. Ezt az osztályt vezette Bokor Rezső 1951. év november 1-ig; ekkor Budakeszire helyezték át az ERTI új kísérleti telepére azzal a megbízással, hogy szervezze meg az új biológiai állomást, illetve az ERTI új biológiai osztályát. A Tudományos Minősítő Bizottság 1952. július hó 14-én kelt határozata a mezőgazdasági tudományok kandidátusává nyilvánította. 1953-ban az ERTI újabb átszervezése következett be. A biológiai osztály megszűnt, átminősült talajbiológiai laboratóriummá, melyet mindvégig Bokor Rezső vezetett. Végül is a múlt évben laboratóriumával együtt újból visszakért Sopronba.

Munkásságának első témaköre a fásításra kerülő alföldi szikes és homokos talajoknak mikrobiológiai kutatása, azok fiziko-kémiai megjavítása után a biológiai javítás módszereinek kidolgozása. Igen eredményesen dolgozott az akáckerdés mikrobiológiai részletén. Kimutatta, hogy a gyökérgumóbaktériumok hiánya a homoktalajban az akác rossz növekedését, esetleg pusztulását eredményezi. Kimutatta a gyökérgumóbaktériumokkal való oltás gyakorlati jelentőségét és a magvak oltására tenyészeteket bocsátott a gyakorlat rendelkezésére. Az oltás a felszabadulás után mind szélesebb körben el is terjedt hazánkban Bokor Rezső hathatós közreműködésével. A favédelem terén 1930-tól 1949-ig országos viszonylatban az illetékes minisztéri-

umoknak és bíróságoknak szakértője volt. Kutatásai alapján megdöntötte azt a világo-irodalomban elterjedt felfogást, hogy a házigomba csak „előbetegedett” faanyagon telepedhetik meg. Kísérleti úton meghatározta az épületi faanyag megvédése céljából az ún. felületi kezelésnek ma már a gyakorlat által is alkalmazott leghatékonyabb módszerét. A felszabadulás után közgazdasági érdekből kezdeményezte az erdei- és feketefenyők élve gyantaszásának bevezetését. Kidolgozta a legkíméletesebb gyantaszási módszert. Elkészítette az első gyantaszási utasításokat az üzem számára. A fatömeghozam fokozása céljából kezdeményezte a nyárfajok nemesítését és kidolgozta az erre vonatkozó 10 éves nemesítési tervet. Jó eredményeket ért el a nyárak vegetatív hibridizálása terén.

Jelentős eredményeket ért el a mikorrhiza-kutatás terén. Sikertült megállapítania az erdeifenyő és a nyárak valódi mikorrhizáját, sikerült ezeket tiszta tenyészetekben előállítani és ezzel megnyílt az út arra, hogy magvetéskor a talajgyakat valódi mikorrhizával beolthassuk, amire az illető fafajnak táplálkozás-fiziológiai szempontból elengedhetetlenül szüksége van.

Szakmai téren jelentős kezdeményezése volt az erdei szakmunkásképző tanfolyamok megindítása még 1948-ban. A MÁLLERD központi igazgatóságának támogatásával Sopronban több fakitermelési, erdőművelési és gyantaszási tanfolyamot vezetett, illetve irányított. Kidolgozták a tanfolyam anyagát, amelynek alapján egy évvel később országszerte megindult az erdei szakmunkásképzés. Munkásságának egyik rendkívül fontos eredménye a hazai erdészeti kutatásügynek a felszabadulás utáni újból való megszervezése. Valósággal a romokból építette fel a soproni Erdészeti Kutató Intézetet. Majd hathatósan működött közre az Erdészeti Tudományos Intézetnek 1949-ben történt megszervezésében és új programjának kidolgozásában.

Tagja volt a tőzeggfásítási hármas bizottságnak. Tagja volt az ozmózis útján való fatelítés kikísérletezésére alakított bizottságnak. Ugyancsak megalakulása óta tagja volt a Magyar Tudományos Akadémia Állandó Erdészeti Bizottságának, valamint a Faipari Albizottságnak. Tevékenyen működött az Országos Erdészeti Egyesület különféle bizottságaiban. Sokszáz esetben adott szakvéleményt, szaktanácsot az egyes minisztériumoknak, gazdaságoknak, vállalatoknak és intézményeknek.

Bokor Rezső munkássága, mint láttuk, nagyon sokoldalú. Mozgalmas, változatos életpályájának minden állomásán igyekezett a helyzet magaslatára emelkedni s valami újat, hasznosat és maradandót alkotni, amire predesztinálta őt kivételes tehetsége, ambíciója és hatalmas munkabírása.

Tudományos kutatói és írói készsége korán megnyilvánult. Eleinte még tapogatózva indult, de hamarosan rátalált arra az útra, amelyen azután kisebb-nagyobb zökkenőkkel és kitérőkkel előre haladva munkás életének legszebb és legértékesebb eredményeit érte el, nevezetesen a talaj-mikrobiológia terén. Ez volt az a tudományág, amelynek a hazai erdészet részéről az első igen eredményes művelője volt, amelyen nemcsak magának, hanem a magyar erdészeti tudományos kutatásnak nemzetközi viszonylatban is komoly elismerést szerzett. Nagy kár, hogy közben hosszabb időre más munkaterületre is elkalandozott. Jóllehet, ahol csak dolgozott, mindenütt igen értékes eredményeket produkált, mégis legjelentősebb és legeredményesebb működési tere a mikrobiológiai kutatás volt és méginkább azzá lehetett volna.

Halála az Erdészeti Tudományos Intézetre és egyáltalán az erdészeti tudományos kutatásra még súlyosabb csapást jelent azáltal, hogy nem volt alkalma és lehetősége utódokat nevelni. Így távozása már emiatt is szinte pótolhatatlan veszteséget jelent a magyar erdészeti tudományos kutatás számára, amelynek történetébe kitörőhetteletlenül írta be nevét sokirányú és igen eredményes munkássága által.

Dr. Magyar Pál

Az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége baráti beszélgetésben vendégül látta Stanislaw Rządowski és Władysław Fabiszewski erdőmérnököket, a lengyel NOT elnökét és főtítkárákat, akik — mint a Faipari Tudományos Egyesület vendégei — tartózkodtak Budapesten. A szívélyes baráti légkörben folyt megbeszélésen megvitatták a f. évben lengyel és magyar részről megrendezendő tapasztalatcsere-látogatás időpontját és programját. Egyesületünk és a Faipari Tudományos Egyesület szerződésben rögzítette a lengyel NOT-tal a jövőbeni szakmai kapcsolatát.